

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Cdo/178/2021                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7716203871                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 27.06.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Gabriela Klenková        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:7716203871.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. S., narodeného XX. X. XXXX, L. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Jonášom, Advokátska kancelária Gazdičová a Jonáš, Trebišov, M. R. Štefánika 2393/29, IČO: 31 992 293, proti žalovaným 1/ Vlastníci lesa HORŇA pozemkové spoločenstvo, Horňa, Obecný úrad Horňa, IČO: 42 328 349, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Szárszoi, s. r. o., Michalovce, Štefánikova 8, IČO: 47 236 183, 2/ Filipovi Ševčovičovi, s miestom podnikania v Lipanoch pod kopaninou 864/5, IČO: 41 518 161 zastúpenému advokátom Mgr. Otom Salokym, Prešov, Hlavná ul. 94, o zaplatenie 6 720 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 14C/82/2016, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. novembra 2020, sp. zn. 6Co/270/2019, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 14C/82/2016-277 z 25. júla 2019 uložil žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 6 720 eur s 8,05 % ročným úrokom z omeškania počnúc od 2. mája 2015 až do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobu v časti voči žalovanému 1/ zamietol. Žalobcovi priznal vo vzťahu k žalovanému 2/ náhradu trov konania v plnej výške; žalovanému 1/ priznal vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania v plnej výške.

2. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 420 ods. 1, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 458 ods. 1, §

517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), a vecne tým, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že medzi žalovaným 1/ a 2/ bola uzatvorená zmluva o vykonávaní ťažby, približovaní a manipulácii dreva. V konaní bolo nesporné, že žalovaný 2/ dňa 1. mája 2015 odpredal žalobcovi 320 priestorových metrov dreva, za ktoré žalobca žalovanému 2/ zaplatil 6 720 eur a na uvedený objem dreva bolo štatutárom žalovaného 1/ vystavené potvrdenie o pôvode dreva. Štatutár žalovaného 1/ zadržal predané drevo, ktoré následne odpredal, nakoľko vlastníkom predmetného dreva bolo pozemkové spoločenstvo. Taktiež bolo preukázané, že žalovaný 1/ za vyťažené drevo 320 priestorových metrov nemal zaplatené žiadne finančné prostriedky. Po ustálení zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že právny vzťah vznikol medzi žalobcom a žalovaným 2/, ktorý žalobcovi odpredal sporné drevo v objeme 320 priestorových metrov aj napriek tomu, že nemal k nemu žiadne vlastnícke právo, nakoľko žalovaný 2/ na základe zmluvy mohol vykonávať iba ťažbu dreva, manipuláciu a približovanie dreva na odvozné miesto, za čo mal nárok na odmenu. Žalovaný 2/ vzhľadom k tomu, že nenadobudol vlastnícke právo k drevu, nemohol toto vlastnícke právo previesť na ďalšiu osobu, nebol oprávnený toto drevo odpredať žalobcovi, preto podľa názoru súdu prvej inštancie sa žalovaný 2/ bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu, nakoľko prevzal od neho za drevo sumu 6 720 eur. Z tohto dôvodu uložil žalovanému 2/ povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie, preto v tejto časti žalobného návrhu vo vzťahu k žalovanému 2/ v celom rozsahu vyhovel, spolu s uplatneným príslušenstvom pohľadávky vo výške 8,05% úroku z omeškania ročne v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z.“).

3. Vo vzťahu k žalovanému 1/ súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že nebolo preukázané, aby medzi žalobcom a žalovaným 1/ vznikol právny vzťah, z ktorého by vyplývali nejaké práva a povinnosti. Na strane žalovaného 1/ absentuje podmienka pasívnej vecnej legitímácie, lebo nebolo v súdnom konaní preukázané, aby žalovaný 1/ voči žalobcovi sa dopustil takého konania, ktoré by žalobcovi spôsobilo škodu, prípadne nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného 1/. Bolo preukázané, že žalovaný 1/ žalobcovi žiadne drevo neodpredal a ani za odpredaj dreva neprevzal žiadne finančné prostriedky. Skutočnosť, že štatutárom žalovaného 1/ bolo vydané potvrdenie o pôvode dreva, tým nebolo deklarované vlastnícke právo k tomuto drevu v prospech žalovaného 2/, ale len deklarovanie s nakladaním dreva žalovaným 2/. Z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie preto vo vzťahu k žalovanému 1/ súd prvej inštancie žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že vo vzťahu k žalovanému 2/ priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu, ako aj žalovanému 1/ vo vzťahu k žalobcovi taktiež priznal plnú náhradu trov konania.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 24. novembra 2020 sp. zn. 6Co/270/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. Odmietol odvolanie žalobcu voči výroku, ktorým súd uložil žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 6 720 eur s príslušenstvom. Vyslovil, že žalovaný 1/ má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 2/, stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

5. Odvolací súd v odôvodnení poukázal na uplatnené dôvody žalovaným 2/, ako aj žalobcom s tým, že konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné a vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanoveniami § 191 a § 192 CSP, na základe čoho dospel k správnym skutkovým zisteniam, ako aj zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver. Stotožnil sa s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že predmetom konania bol nárok žalobcu na zaplatenie 6 720 eur uplatnený voči žalovanému 1/ z titulu náhrady škody spôsobenej odobraním a prebratím dreva, ktoré kúpil od žalovaného 2/ a voči žalovanému 2/ z titulu vydania bezdôvodného obohatenia s tým, že vyhovieť žalobe bolo možné iba voči jednému zo žalovaných. V danom prípade odvolací súd v prvom rade uviedol, že súd prvej inštancie

nesprávne vychádzal z úvahy, že sa jedná o nárok uplatnený formou alternatívneho petitu, a preto s týmto záverom sa odvolací súd nestotožnil. Výslovil, že sa jedná o dva samostatné nároky uplatnené voči dvom osobitným subjektom.

6. Citujúc ustanovenie § 124 ods. 1 CSP odvolací súd následne na vysvetlenie posudzovania žalobného návrhu uviedol, že podľa skladby, ktorá je výsledkom posudzovania nárokov na rozhodnutie vo veci samej, sa v súdnej praxi rozoznávajú rôzne druhy petítov. Eventuálny petít, ktorého podstatou je návrh na prisúdenie jedného nároku, avšak v petite žalobca žiadal, aby bol žalovaný zaviazaný k určitému plneniu a pre prípad, že nastane určitá situácia, aby poskytol plnenie iné. Eventuálnym petitom žaloby sa uplatňuje jeden nárok, pričom jeden petít vylučuje druhý petít. Ak súd rozhoduje podľa druhého subsidiárneho petitu, prvý petít zamietne. Naopak, ak súd rozhodne podľa prvého (primárneho) petitu, o druhom petite už nerozhoduje. Alternatívny petít vychádza z toho, že žalovanému sa jeho znením poskytne právo voľby, ako sa zbaví svojho záväzku, napr., že dodá vec alebo zaplatí určitú sumu peňazí. Takýto druh petitu nadväzuje na hmotné právo, ak jeho normy umožňujú, aby dlžník mohol záväzok splniť viacerými spôsobmi, teda alternatívnym petitom sa žalobca môže domáhať plnenia, pokiaľ to právny predpis alebo zmluva pripúšťa, alebo aby bol žalovaný zaviazaný poskytnúť mu podľa svojej voľby jedno alebo druhé plnenie. Napokon petít s alternatívnym splnomocnením (tzv. alternatíva facultas) spočíva vo vyhlásení žalobcu, že namiesto požadovaného plnenia je ochotný na zánik záväzku žalovaného prijať aj iné plnenie, ktoré sa týmto plnením oslobodí od svojej povinnosti, pričom žalobca formuluje žalobu vo veci tak, že je ochotný prijať od žalovaného namiesto uplatneného nepeňažného plnenia plnenie peňažné. V tejto súvislosti odvolací súd zdôraznil, že žalobca je oprávnený zahrnúť do jednej žaloby (žalobného petitu) aj viacej nárokov, z návrhu však musí byť zrejmé, čoho sa domáha a aké nároky uplatňuje. Jedná sa o tzv. objektívnu kumuláciu. Z podanej žaloby a jej formulácie však nevyplyvalo, že by žalobca alternoval žalobný petít, tak ako ho chápe súdna prax ani právna literatúra. Nemôže sa jednať ani o eventuálny petít v zmysle uvedenej definície, ktorého podstatou je návrh na prisúdenie jedného nároku.

7. V preskúmvanej veci žalobca v návrhu žiadal, aby súd prejednal dve veci vyplývajúce z dvoch rozdielnych skutkových základov. Zároveň žiadal rozhodnúť o dvoch nárokoch, a to o bezdôvodnom obohatení, ktoré vzniklo plnením z absolútne neplatnej zmluvy vo vzťahu k žalovanému 1/ a o náhrade škody, ktorá vznikla protiprávnym konaním žalovaného 2/, voči dvom odlišným subjektom, pričom obidva rozličné nároky vyplývajú z rozličných skutkových zistení a pri každom nároku musí dokazovanie byť zamerané inak. Objektívne a nepochybne sa jednalo o dva samostatné nároky. Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že uvedené dva samostatné nároky sa vzájomne vylučujú teda, že pri posudzovaní nároku na náhradu škody, uplatneného voči žalovanému 2/, súd ako predbežnú otázku musí skúmať (ne)platnosť kúpnej zmluvy, uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným 1/ (iba v prípade, ak je zmluva platná žalobca nadobudol vlastnícke právo k drevu, na ktorej mala vzniknúť škoda). Uvedené nesprávne kategorizovanie petitu žaloby súdom prvej inštancie však nemalo vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia, t. j. nemalo vplyv na správny záver súdu o absolútnej neplatnosti zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným 1/, ktorý nemohol previesť viac práv ako mal on sám, a na to nadväzujúce závery o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného 1/, ako aj o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného 2/. Otázkou vecnej legitímácie sa súd zaoberá, resp. ju skúma ex offio v každom štádiu konania a jej nedostatok bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby. Súdom prvej inštancie žalobu voči žalovanému 1/ zamietol, pretože dospel k záveru, že nebol preukázaný vznik právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/, z ktorého by žalovanému 1/ vyplývali nejaké povinnosti. Odvolací súd sa v tomto posúdení nedostatku pasívnej vecnej legitímácie s týmto záverom stotožnil, nakoľko z vykonaného dokazovania nebola preukázaná existencia žiadneho zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/, čo nebolo v konaní sporným a zároveň nebolo preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným 1/ vznikol právny vzťah, vyplývajúci z protiprávneho konania žalovaného 1/, ktorým by žalobcovi spôsobil škodu. Vo všeobecnosti pre vznik zodpovednosti za škodu musia byť súčasne splnené všetky zákonom stanovené podmienky, ktorými sú protiprávne konanie, existencia škody, príčinná súvislosť medzi škodou a porušením povinnosti a zavinenie škodcu. Zákon pre zodpovednosť za škodu vyžaduje splnenie všetkých uvedených predpokladov súčasne, a ak nie je splnený čo len jeden predpoklad k vzniku zodpovednosti nedôjde. Aj v danom prípade pre prípad

posúdenia (ne)existencie právneho vzťahu vyplývajúceho z protiprávneho konania žalovaného 1/ bolo potrebné skúmať splnenie podmienok na uplatnenie nároku na náhradu škody, a to v prvom rade existenciu škody, ktorá však žalobcovi mohla vzniknúť ním tvrdým spôsobom (neumožnením nakladať s drevom a následným odpredajom dreva tretej osobe) iba v prípade, ak žalobca bol vlastníkom dreva. Zároveň žalovaný 1/ sa mohol dopustiť vytýkanej protiprávnej manipulácie s drevom iba v prípade, ak nebol jeho vlastníkom. Pre vyriešenie oboch základných podmienok bolo teda potrebné ako predbežnú otázku posúdiť (ne)platnosť zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným 2/. Odvolací súd považoval za správny záver súdu prvej inštancie o tom, že medzi žalobcom a žalovaným 2/ nemohlo dôjsť k platnému uzatvoreniu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej by mal byť predaj dreva vyťaženého na základe zmluvy o vykonávaní ťažby, približovania a manipulácie dreva uzatvorenej medzi žalovanými 1/ a 2/. Žalovaný 2/ v konaní dostatočným spôsobom nepreukázal, že nadobudol vlastnícke právo k tomuto drevu, preto nemohol toto vlastnícke právo platne previesť na ďalšiu osobu a nebol oprávnený odpredať drevo žalobcovi. Pri prevode práv, najmä vlastníckeho práva sa všeobecne vychádza zo zásady, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má sám, v zmysle ktorej, ak predávajúci nie je vlastníkom veci, ktorú prevádza, vlastnícke právo neprechádza ani na kupujúceho. Žalovaný 2/ svoje vlastnícke právo, resp. právo uzatvoriť so žalobcom zmluvu o odpredaji dreva, odvodzoval od zmluvy uzatvorenej so žalovaným 1/ a ústneho dojednaní. Zo zmluvy o vykonaní ťažby, približovaní a manipulácii dreva uzatvorenej medzi žalovaným 1/ ako objednávateľom a žalovaným 2/ ako zhotoviteľom vyplýva, že jej predmetom je vykonanie ťažby, približovania a manipulácie hmoty na odvoznom mieste v porastoch určených objednávateľom na lesných pozemkoch, ktoré sú v užívaní objednávateľa, zhotoviteľom za dohodnutú cenu. Aj keď žalovaný 2/ v priebehu celého konania namietal obsah zmluvy o približovaní dreva ako rozporný so skutočným obsahom právneho vzťahu medzi ním a žalovaným 1/, odvolací súd skonštatoval, že nebolo možné akceptovať jeho tvrdenie, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný 2/ ťažil na základe zmluvného vzťahu so žalovaným 1/ drevo pre seba a nie pre žalovaného 1/. V konaní nebola preukázaná existencia takejto dohody v tomto konkrétnom prípade. Nebolo ani preukázané, že by došlo k úhrade kúpnej ceny za odkúpené drevo zo strany žalovaného 2/ v prospech žalovaného 1/. Ani z príjmového dokladu o zaplatení sumy 2 500 eur nevyplýva, že by sa jednalo práve o platbu za vyťažené drevo, ktoré bolo predmetom kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným 2/. Za nedôvodnú považoval odvolací súd odvoláciu námietku žalobcu, ktorou poukazoval na doklad o pôvode dreva, ktorý vydal žalovaný 1/ odberateľovi - žalovanému 2/ a druhý, ktorý vydal žalovaný 2/ žalobcovi, nakoľko tieto doklady iba osvedčovali pôvod dreva a umožňovali s drevom manipulovať. Doklad, ktorý vystavil žalovaný 1/ žalovanému 2/ osvedčoval iba pôvod dreva, ktorý mal slúžiť pri plnení na základe zmluvy o vykonávaní ťažby a manipulácie s drevom uzatvorenej medzi žalovanými 1/ a 2/, nemožno ho však považovať za dôkaz osvedčujúci, že medzi žalovanými 1/ a 2/ došlo aj k uzatvoreniu kúpnopredajnej zmluvy. Zároveň odvolací súd zdôraznil, že doklad vystavený žalovaným 2/ v prospech žalobcu nemôže osvedčovať existenciu oprávnenia žalovaného 2/ predmetné drevo predávať, ani existenciu kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným 2/ a žalovaným 1/ ako predávajúcim. Tento doklad osvedčuje iba existenciu zmluvného vzťahu medzi žalovaným 2/ a žalobcom. Ani ďalšie námietky uvedené v odvolaní žalobcu a žalovaného 2/ neosvedčovali existenciu právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/, týkali sa vzťahu medzi žalovanými 1/ a 2/ a neboli spôsobilé spochybniť správnosť záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 1/. Keďže žalobca nebol v čase, keď žalovaný 1/ manipuloval s drevom vlastníkom tohto dreva, nemohla mu vzniknúť škoda a zároveň, žalovaný 1/ sa takouto manipuláciou nedopustil protiprávneho konania, pretože práve on bol vlastníkom tohto dreva. Súd prvej inštancie teda správne uzavrel, že medzi žalobcom a žalovaným 1/ neexistoval zmluvný vzťah, ani nevznikol záväzok na základe iných skutočností. Napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol vo vzťahu k žalovanému 1/ preto považoval odvolací súd za vecne správny.

8. Následne citujúc ustanovenia § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka odvolací súd skonštatoval, že úhrada sumy 6 720 eur zo strany žalobcu v prospech žalovaného 2/, ktorá skutočnosť v konaní nebola sporná, bola realizovaná na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Žalovaný 2/ preto musí žalobcovi vydať túto sumu z titulu bezdôvodného obohatenia získaného plnením z neplatného právneho úkonu. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd následne považoval odvolacie námietky žalobcu vo vzťahu k výroku II. a výroku I. za nedôvodné.

9. O odmietnutí odvolania žalobcu proti vyhovujúcemu výroku I., odvolací súd rozhodol v súlade s § 386 písm. b) v spojení s § 359 CSP. Žalobca vo vzťahu k výroku I., ktorým sa rozhodlo v jeho prospech nebol oprávnený na podanie odvolania, preto jeho odvolanie odvolací súd odmietol. Odvolací súd napokon za nedôvodnú považoval aj námietku žalobcu vo vzťahu k výroku o trovách konania medzi žalobcom a žalovaným 1/. S poukazom na ustanovenie § 255 CSP konštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania správne, vychádzajúc zo zásady úspechu. Žalobca neuviedol a ani odvolací súd nevzhliadol žiadne dôvody, ktoré by bolo možné považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP. Napokon zdôraznil, že pokiaľ súd prvej inštancie vyhovel žalobnému návrhu vo vzťahu k žalovanému 2/, následne vo vzťahu k žalovanému 1/ musel žalobu zamietnuť z dôvodu, že pasívne legitimovaným subjektom v spore je žalovaný 2/ a nie žalovaný 1/. Žalobca tak dosiahol priznanie ním požadovanej sumy, bol v konaní úspešný, i napriek tomu, že podal odvolanie žiadajúc, aby súd žalobu zamietol vo vzťahu k žalovanému 2/ a zaviazal k plneniu žalovaného 1/, nebolo mu možné vyhovieť. Žalobca ako pán sporu označil za žalovaného aj žalovaného 1/ aj 2/, musel si byť vedomý, že úspešný môže byť len voči jednému zo žalovaných, a teda si musel byť vedomý aj prípadných následkov neúspechu v spore, t. j. náhradovej povinnosti vo vzťahu k trovám konania úspešnej sporovej strany.

O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 262 CSP a zásadou úspechu vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému 1/ vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi. Žalobca a žalovaný 2/ neboli v odvolacom konaní úspešní, preto im nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol.

10. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 2/ (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. e) a písm. f) CSP. Namietal nepresvedčivosť a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, ďalej nesúhlasil s hodnotením vykonaných dôkazov, ktoré považoval za selektívne a účelové, ako aj absenciu uvedenia výpovede jednotlivých svedkov a absenciu hodnotenia svedeckých výpovedí, ktoré vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia súdu prvej inštancie uvedenému v bodoch 28 a 29 považoval za stručné, i napriek rozsiahlemu dokazovaniu. Zároveň namietal nevysporiadanie sa so zhodnými skutkovými tvrdeniami žalobcu a dovolateľa, ako aj nesúhlasil s nevysporiadaním sa s logicky rozpornými tvrdeniami štatutára žalovaného 1/. Vo vzťahu k dovolaním napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu taktiež namietal nevysporiadanie sa s jeho uplatnenou argumentáciou v odvolaní. Poukázal na jednotlivé body odôvodnenia, napr. 44 a 45, 36, 34, 33, 35 ako aj 43, ktoré považoval za nepresvedčivé s tým, že namietal, že odvolací súd neodstránil ani nedostatky rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré poukazoval a tým podľa jeho názoru zasiahol do jeho procesných práv ako strany sporu, ako aj zásadným spôsobom porušil jeho právo na spravodlivý proces. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/122/2010, 4Cdo/254/2008, stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované pod R 2/2016. Vo vzťahu k uplatnenej námietke týkajúcej sa, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca uviedol, že vo veci rozhodoval zákonný sudca JUDr. Červeňák, o ktorého nezaujatosti už Krajský súd v Košiciach rozhodol uznesením sp. zn. 5NcC/24/2016-27 zo 6. júla 2016, v ktorom predmetom posúdenia bola aj skutočnosť, že syn štatutára žalovaného 1/ A. je vyšším súdnym úradníkom na súde prvej inštancie. Odvolací súd sa však k tomuto odvolaciemu dôvodu, ktorý namietal pôvodne žalobca, a ku ktorému sa pripojil aj žalovaný 2/ nevenoval náležitú a riadnu pozornosť, pretože relevantné okolnosti sa od 6. júla 2016 zmenili. Z rozvrhu práce Okresného súdu Michalovce pre rok 2018 (1SprR/40/2017 v znení dodatku č. 2 1SprR/8/2018) vyplýva, že od 22. marca 2018 je vyššou súdnou úradníčkou JUDr. Alena Červeňáková a to na trestnom úseku a rovnako ako JUDr. Marek Dorič, pričom sa navzájom v zmysle rozvrhu práce zastupujú a tak bolo aj počas celého roka 2019 (Rozvrh práce 1SprR/33/2018), kedy súd prvej inštancie vo veci rozhodoval. Táto situácia je nielen nevhodná, ale za daných okolností dostatočným podkladom pre záver o tom, aby vo veci konal vylúčený sudca. Poukázal na ustanovenie § 49 ods. 1 a 3 CSP a uviedol, že nakoľko sa okolnosti od predchádzajúceho rozhodnutia o námietke zaujatosti zmenili, dôvody pochybnosti o nezaujatosti sudcu nastali počas konania, mal sa odvolací súd touto odvolacou námietkou riadnym spôsobom zaoberať. Pochybil, ak tak neurobil. Aj v prípade, že by za daných okolností nešlo vo veci o vylúčeného sudcu, o to viac sa mal za daných okolností odvolací súd usilovať o to, aby jeho rozhodnutie bolo odôvodnené

riadne, vyčerpávajúco a presvedčivo, aby vyvrátil pochybnosti ako dovolateľa, ale aj žalobcu, a teda mal za daných okolností dať odpovede na všetky vznesené odvolacie námietky. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

11. Žalobca sa k doručenému dovolaniu písomne nevyjadril.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

13. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

14. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

15. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

16. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

18. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

19. Podstata dovolacej argumentácie v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. e) a písm. f) CSP spočívala v namietaní, že vo veci rozhodol vylúčený sudca, ako aj v namietaní nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v nevysporiadaní sa s uplatnenými námietkami odvolacím súdom v potrebnom rozsahu a v arbitrárnosti, tým v porušení procesných práv dovolateľa, ktoré malo za následok porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

20. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

21. Podľa § 49 ods.1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezáujatosti.

22. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezáujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu so zreteľom na jeho pomer k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia o spore, alebo k stranám sporu, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere (tak pozitívnom alebo negatívnom) k nim, alebo k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

23. Súčasťou práva na spravodlivý proces zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v článku 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (článok 48 ods. 1 ústavy.) Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

24. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné zohľadniť aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Vo svojich rozhodnutiach pripomína, že súdy by preto mali rozoznávať dôležitosť predchádzania nebezpečenstva reálnej možnosti zaujatosti. Aspekty nestrannosti a všeobecné princípy vyhodnocovania zosumarizoval ESLP vo veci *Morice v. Francúzsko* (sťažnosť č. 29369/10, rozsudok Veľkej komory z 23. apríla 2015, §§ 73 až 78). Pripomenul, že nestrannosť sudcu vo všeobecnosti predstavuje absenciu predpojatosti alebo závislosti, pričom jej existenciu je možné testovať viacerými spôsobmi. Podľa ustálenej judikatúry ESLP existencia nestrannosti pre účely článku 6 ods. 1 dohovoru musí byť ustálená v súlade so subjektívnym testom, kde dôraz má byť kladený na osobné presvedčenie, správanie sa a konanie dotknutého sudcu, ako aj v súlade s objektívnym testom, v ktorom sa zisťuje, či súd alebo jeho zloženie ponúkajú dostatočné garancie pre vylúčenie akejkoľvek legítimnej pochybnosti o jeho nestrannosti. Pokiaľ ide o subjektívny test, platí v praxi ESLP dlhodobo uplatňovaný predpoklad, že súd je oslobodený od osobnej predpojatosti alebo nestrannosti sudcu. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, pokiaľ nie je preukázaný opak. Ako možné príklady môžu byť uvedené tie, ak sa sudca správa k účastníkovi nevraživo, nepriateľsky alebo je zlomyseľný z osobných dôvodov. Vo väčšine prípadov vzniku otázky pochybnosti nestrannosti sudcu sa ESLP sústredil na objektívny test. Samozrejme, obvykle tu neexistuje jednoznačná deliaca čiara medzi subjektívnou a objektívnou nestrannosťou, nakoľko správanie sa sudcu nemusí spôsobiť nedostatky nestrannosti z pohľadu externého pozorovateľa (objektívny test), ale môže tiež prejsť k osobným záležitostiam sudcu (subjektívny test). Práve preto v niektorých prípadoch, kde môže byť obtiažne zabezpečiť dôkaz, ktorý by vyvrátil prezumpciu subjektívnej nestrannosti sudcu, je tu požiadavka objektívnej nezávislosti sudcu, ktorá dáva ďalšiu dôležitú garanciu. Pokiaľ ide o objektívny test, je potrebné určiť, či na rozdiel od správania sa sudcu, existujú iné fakty, skutočnosti, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti. Z toho potom vyplýva, že pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legítimný dôvod obávať sa, že daný sudca trpí nedostatkom nestrannosti, rozhodujúcim je, či táto obava môže byť objektívne opodstatnená. Objektívny test sa zvyčajne týka hierarchických alebo iných vzťahov medzi

dotknutým sudcom a inými subjektami v konaní. V každom individuálnom prípade je preto potrebné rozhodnúť, či vyššie uvedený vzťah majúceho konať vo veci sudcu k iným subjektom vystupujúcim v konaní je takej povahy a takeho stupňa, že by mohol indikovať, naznačovať nedostatok jeho nestrannosti. V týchto súvislostiach hoci aj zdanie môže predstavovať určitú dôležitosť, závažnosť, inými slovami, „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“. Dôležité je to, že ide o dôveru verejnosti v súdy a v spravodlivosť v demokratickej spoločnosti. Teda každý sudca, u ktorého je legitímny dôvod sa obávať nedostatku nezávislosti, musí byť z prejednávania veci vylúčený. Ostatne uvedený rozsudok Veľkej komory EŠLP v zásade zhrnul všetko, čo už bolo uvedené v predchádzajúcich jeho komorových rozsudkoch *Delcourt v. Belgicko* (sťažnosť č. 2689/65, rozsudok zo 17. januára 1970), *Piersack v. Belgicko* (sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. októbra 1982), *De Cubber v. Belgicko* (rozsudok z 26. októbra 1984, § 25), *Hauschildt v. Dánsko* (rozsudok z 25. mája 1989, § 47), *Fey v. Rakúsko* (sťažnosť č. 14396/88, rozsudok z 24. februára 1993), *Thomann v. Švajčiarsko* (rozsudok z 10. júna 1996), *Pullar v. Spojené kráľovstvo* (rozsudok z 10. júna 1996, § 32), *Ferrantelli a Santangelo v. Taliansko* (sťažnosť č. 19874/92, rozsudok zo 7. augusta 1996, § 58), *Castillo Algar v. Španielsko*, (rozsudok z 28. októbra 1998, § 45), *Wettenstein v. Švajčiarsko* (sťažnosť č. 33958/96, rozsudok z 21. decembra 2000, § 44), *Pescador Valero v. Španielsko* (sťažnosť č. 62435/00, rozsudok zo 17. júna 2003, §§ 23 až 28), *Blesa Rodriguez v. Španielsko*, (sťažnosť č. 61131/12, rozsudok z 1. decembra 2015, §§ 41 až 44), ako aj rozsudky Veľkej komory EŠLP vo veciach *Kyprianou v. Cyprus* (sťažnosť č. 73797/01, § 118) a *Micallef v. Malta* (sťažnosť č. 17056/06, § 93). V zmysle aplikovateľného testu pre „zjavnú, domnelú zaujatosť“ je rozhodujúce, či by konkrétne okolnosti mohli v danom prípade viesť čestne zmýšľajúceho a informovaného pozorovateľa (človeka) k záveru, že existuje reálna, objektívne oprávnená a relevantná možnosť vyvolávajúca pochybnosti o nestrannosti konajúceho sudcu resp. senátu.

25. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. e) CSP, dovolateľ namietal, že vo veci na súde prvej inštancie rozhodoval vylúčený sudca JUDr. Vladimír Červeňák z dôvodu, že na Okresnom súde Michalovce od 22. marca 2018 pôsobí ako vyššia súdna úradníčka JUDr. Alena Červeňáková (jeho dcéra), ktorá sa v zmysle Rozvrhu práce na rok 2018 a 2019 vzájomne zastupovala s JUDr. Marekom Doričom, vyšším súdnym úradníkom, ktorý je synom štatutárneho zástupcu žalovaného 1/.

26. Z obsahu spisu vyplýva, že o vznesenej námietke zaujatosti žalobcu z 30. marca 2016 voči sudcom Okresného súdu Michalovce z dôvodu, že JUDr. Marek Dorič (syn žalovaného 1/) je vyšším súdnym úradníkom na Okresnom súde Michalovce, bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 5NcC/24/2016- 27 zo 6. júla 2016 tak, že sudca JUDr. Vladimír Červeňák nebol vylúčený z prejednávania veci vedenej na Okresnom súde pod sp. zn. 14C/82/2016. Žalobca opätovne uplatnil námietku zaujatosti v odvolacom konaní, v ktorom namietal, že syn sudcu je vyšším súdnym úradníkom na Okresnom súde Michalovce a sú spolu s JUDr. Marekom Doričom v jednej kancelárii. Odvolací súd v bode 30 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia skonštatoval, že o námietke zaujatosti bolo v priebehu konania rozhodnuté nadriadeným súdom. Zároveň zdôraznil, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti spočívajúce v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 3 CSP).

27. Z vyjadrenia zákonného sudcu JUDr. Vladimíra Červeňáka zo 14. júna 2023 predloženého v dovolacom konaní, k rozhodovaniu vo veci vylúčeným sudcom vyplýva, že vo veci sa necíti byť zaujatý. Podľa jeho názoru skutočnosť, že v priebehu konania JUDr. Alena Červeňáková (dcéra) bola vyššou súdnou úradníčkou na trestnom úseku Okresného súdu Michalovce spolu s JUDr. Marekom Doričom, nebola dôvodom na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v danej veci, s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 6. júla 2016, sp. zn. 5NcC/24/2016. Prehlásil, že vo veci rozhodoval nezaujate, podľa najlepšieho vedomia a svedomia, v zmysle zákonov a ústavy. Navyše podotkol, že JUDr. Alena Červeňáková od 22. augusta 2022 už nie je zamestnankyňou Okresného súdu Michalovce.

28. Podľa názoru dovolacieho súdu, len skutočnosť, že dcéra zákonného sudcu pôsobila na príslušnom súde prvej inštancie ako vyššia súdna úradníčka, nevzbudzuje pochybnosti o nestrannosti zákonného sudcu pre jeho pomer k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní. Na



základe uvedeného uplatnená námietka týkajúca rozhodovania vo veci vylúčeným sudcom nebola opodstatnená, preto prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania uplatneného podľa § 420 písm. e) CSP nie je daná.

29. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

30. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

31. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019). Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

32. K namietaného nedostatočného odôvodneniu napádaného rozhodnutia dovolací súd uvádza, že odôvodnenie uvedené v bodoch 38 až 68 v spojení s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom jeho kontexte, spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

33. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia

s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M. Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

34. Potvrdením rozhodnutia vo veci samej v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd preskúmal správnosť zistenia skutkového stavu, ako aj správnu aplikáciu a interpretáciu príslušných hmotnoprávných noriem na zistený skutkový stav a zároveň aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva. Vysporiadanie sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolacom konaní, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

35. Odvolací súd k posúdeniu uplatneného nároku z titulu bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k žalovanému 2/, okrem teoretického výkladu posudzovania rôznych druhov žalobných petitov v relevantnej časti odôvodnenia uviedol, že „medzi žalobcom a žalovaným 2/ nemohlo dôjsť platne k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej by mal byť predaj dreva vyťaženého na základe zmluvy o vykonávaní ťažby, približovania a manipulácie dreva uzatvorenej medzi žalovanými 1/ a 2/. Žalovaný 2/ v konaní dostatočným spôsobom nepreukázal, že nadobudol vlastnícke právo k tomuto drevu, preto nemohol toto vlastnícke právo platne previesť na ďalšiu osobu (nebol oprávnený drevo odpredať žalobcovi). V zmysle zásady nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet platí, ak predávajúci nie je vlastníkom veci, ktorú prevádza, vlastnícke právo neprechádza ani na kupujúceho. Zo zmluvy o vykonaní ťažby, približovaní a manipulácii dreva uzatvorenej medzi žalovaným 1/ ako objednávateľom a žalovaným 2/ ako zhotoviteľom vyplýva, že jej predmetom bolo vykonanie ťažby, približovania a manipulácie hmoty na odvoznom mieste v porastoch určených objednávateľom na lesných pozemkoch, ktoré sú v užívaní objednávateľa, zhotoviteľom za dohodnutú cenu. Aj keď žalovaný v 2/ v priebehu celého konania namietal obsah zmluvy o približovaní dreva ako rozporný so skutočným obsahom právneho vzťahu medzi ním a žalovaným 1/, nemožno akceptovať jeho tvrdenie, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný 2/ ťažil na základe zmluvného vzťahu so žalovaným 1/ drevo pre seba a nie pre žalovaného 1/. V konaní nebola preukázaná existencia takejto dohody v tomto konkrétnom prípade. Nebolo ani preukázané, že by došlo k úhrade kúpnej ceny za odkúpené drevo zo strany žalovaného 2/ v prospech žalovaného 1/. Ani z príjmového dokladu o zaplatení sumy 2 500 eur nevyplýva, že by šlo práve o platbu za vyťažené drevo, ktoré bolo predmetom kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným 2/. Doklad vystavený žalovaným 2/ v prospech žalobcu nemôže osvedčovať existenciu oprávnenia žalovaného 2/ predmetné drevo predávať, ani existenciu kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným 2/ a žalovaným 1/ ako predávajúcim. Tento doklad osvedčuje iba existenciu zmluvného vzťahu medzi žalovaným 2/ a žalobcom". Následne citujúc ustanovenia § 451, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka skonštatoval, že „úhrada sumy 6 720 eur zo strany žalobcu v prospech žalovaného 2/, ktorá skutočnosť nebola v spore sporná, bola realizovaná na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Žalovaný 2/ preto musí vydať sumu, ktorú je potrebné považovať za bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatného právneho úkonu".

36. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľovi znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

37. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi súdneho konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

38. K namietanej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd uvádza, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

39. Rovnako aj z judikatúry EŠLP vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. februára 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119); sp. zn. III. ÚS 232/2023). V danom prípade sa o takýto prípad nejedná, preto uplatnená námietka nie je opodstatnená.

40. K posúdeniu namietanej nepreskúmateľnosti dovolateľom v kontexte s judikátom R 2/2016 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 dovolací súd uvádza, že stanovisko R 2/2016 riešilo konkurenciu medzi dvomi dovolacími dôvodmi v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb. v znení účinnom do 30. júna 2016, ďalej len „OSP“) a to či je nedostatočné odôvodnenie vadou zmätočnosti, a je teda dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP a prípustnosť dovolania z tohto dôvodu je daná proti „každému“ rozhodnutiu (§ 237 OSP), alebo či ide o druhý dovolací dôvod, a teda „len“ o inú vadu podľa § 421 ods. 1 písm. b) OSP, kde je prípustnosť „obmedzená“ podmienkami podľa § 238 a § 239 OSP. Tento konflikt však v súčasnej právnej úprave už nerezonuje, keďže Civilný sporový poriadok už nepozná „inú vadu konania“ ako dovolací dôvod. Súčasná právna úprava v § 420 písm. f) CSP upravuje tento dôvod zmätočnosti inak a posun v jeho vnímaní už naznačil ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS

559/2018 z 13. marca 2020, podľa ktorého pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“ (ten v dotknutom ustanovení oproti skoršej úprave pribudol), ktoré je dotknutým ustanovením garantované strane konania, a súčasťou práva na spravodlivý proces (a teda aj naposledy označeného postupu) je pritom nepochybne aj náležité odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce kritériám čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Za situácie, keď Civilný sporový poriadok tzv. „inú vadu“ ako samostatný dovolací dôvod neobsahuje, je pri posudzovaní intenzity pochybenia odvolacieho súdu nevyhnutné chápať právo na spravodlivý proces komplexne a jeho porušenie, normované v § 420 písm. f) CSP, ako porušenie práva na spravodlivý proces v ktoromkoľvek jeho prvku, zahŕňajúc do procesného postupu súdu aj jeho rozhodnutie a všetky atribúty práva na spravodlivý proces, spájajúce sa so súdnym rozhodnutím (I. ÚS 116/2020).

41. Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

42. Dovolací súd už len na záver poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vec prejednávajúci senát tieto vady v preskúmvanej veci nezistil, preto prípustnosť (a ani dôvodnosť) dovolania z tohto dôvodu nie je daná.

43. Na základe uvedeného dovolací súd dovolanie odmietol v súlade s § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

44. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 2/, dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobcu v dovolacom konaní vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP, ktorému však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu z obsahu spisu trovy dovolacieho konania nevyplývajú a preukázateľne mu žiadne ani nevznikli (R 72/2018, čl. 17 v spojení s čl. 4 Základných princípov CSP).

45. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom 3:0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.